

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Standardiserede egu-forløb

Inspiration til den praktiske tilrettelæggelse
af standardiserede egu-forløb

Indhold

Forord	3	Basen	17
Om denne pjece	4	Et eksempel fra Haderslev	19
Standardiserede egu-forløb	5	To cases: Stine, mødemedhjælper og Ali, centermedhjælper	20
Tre modeller for standardiserede forløb	8	Aktører i tilrettelæggelsen af egu-forløb	21
Branchen	9	Det viser erfaringerne	24
Et eksempel fra Odense	11	Overvejelser i planlægningen	27
En case: Anders – lagermedhjælper	12	Hent mere viden	28
Erhvervsuddannelsesindgangen	13		
Et eksempel fra Slagelse	15		
En case: Peter – gårdmedhjælper	16		

Standardiserede egu-forløb

Inspiration til den praktiske tilrettelæggelse
af standardiserede egu-forløb

Produktion:

Undervisningsministeriet,
Kommunikationssekretariatet

Design:

Louise M. Jeppesen – www.keepyourdarlings.com

ISBN:

Elektronisk Publikation:
978-87-603-2996-8

Udgivet af Undervisningsministeriet 2014

Publikationen kan ikke bestilles i trykt form.
Der henvises til onlineversionen på
uvm.dk/egustandard

Forord

Den tidligere regering (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne indgik den 7. juli 2011 aftale om den tredje unge-pakke, ”En styrket indsats over for unge ledige” med det formål at begrænse ungdomsarbejdsløsheden og hjælpe unge under 30 år i uddannelse eller job.

I aftalens punkt 12 om flere standardiserede egu-forløb står:

”Med henblik på at styrke mulighederne over for udsatte unge er der enighed om at udvikle flere standardiserede egu-forløb, med henblik på at gøre mulighederne for at igangsætte egu-forløb nemmere og mere overskuelige for den enkelte uddannelsessøgende, for virksomhederne og for kommunerne.”

Aftalen sigter med andre ord på at styrke udviklingen af egu-uddannelsesforløb som lokale ”pakkelsesninger” i et samarbejde mellem kommuner, elever, virksomheder og lokale uddannelsesinstitutioner.

Denne pjece skal ses som en hjælp i denne proces. I dag er nogle virksomheder måske tilbageholdende med at tilbyde sig som praktiksted, fordi det er uklart for dem, hvad uddannelsen fører til, og hvilke krav der stilles til praktikkens indhold i egu-forløb. På samme måde kan det være uklart for både kommuner, elever og forældre, hvad egu fører til for den enkelte unge.

Hele indsatsen skal derfor udvikles for at støtte unge i at gennemføre deres egu-uddannelse. En uddannelse, som både omfatter erhvervskompetencegivende indhold, rettet mod at varetage en konkret arbejdsfunktion på arbejdsmarkedet, og kompetencegivende indhold i forhold til relevant videre uddannelse.

Ved at inspirere til at få etableret flere standardiserede egu-forløb vil egu forhåbentlig blive en – endnu mere – attraktiv mulighed for både kommuner, virksomheder og ikke mindst for de unge samt deres forældre.

Om denne pjece

Denne pjece er tænkt som inspiration til aktørerne på egu-området i deres arbejde med ungepakkens målsætninger. Den er rettet mod både de relativt nye aktører og også til de mere erfarne. Det er for eksempel vejledere og undervisere på erhvervs- og produktionsskoler og vejledere på Ungdommens Uddannelsesvejledning eller jobcentrene. Det kan også være virksomheder, som gerne vil give en hånd med at få unge mennesker i gang på arbejdsmarkedet via egu.

Undervisningsministeriet har bedt en gruppe erfarne egu-undervisere og -vejledere (i det følgende kaldet erfaringsgruppen) om at komme med input til at få beskrevet og konkretiseret essensen af de ønskede, standardiserede egu-forløb. Hvad kan et standardiseret forløb indeholde? På hvilke måder kan et standardiseret forløb organiseres? Hvilke metodiske overvejelser skal man som lærer gøre sig?

Erfaringsgruppen har fundet frem til tre grundmodeller af standardiserede forløb: Branchen, Erhvervsuddannelsesindgangen og Basen. Pjecen indeholder en grundig indføring i disse tre modeller og præsenterer samtidig en række cases, der beskriver, hvordan modellerne fungerer i den virkelige verden. Det er vores håb, at vi med denne pjece kan øge kendskabet til og udbredelsen af de standardiserede

Anders
lagermedhjælper

Peter
gårdmedhjælper

Ali
centermedhjælper

Stine
mødemedhjælper

forløb, så kommuner, skoler og virksomheder udvider og udvikler deres samarbejde om disse forløb, og så vejledere får lettere ved at finde uddannelsesforløb til unge, som ikke umiddelbart kan profitere af de ordinære erhvervsuddannelser.

Tak til erfaringsgruppen, der består af:

Mogens Schjødt, egu-leder, EGU Horsens-Hedensted
Laila Lundgaard, egu-vejleder, Kalundborgegnens
Produktionsskole

Lasse Johansson, leder EGU-Haderslev, viceinspektør i
Haderslev Ungdomsskole

Lisbeth Hartzberg, egu-vejleder, Elsesminde Odense
Produktions-Højskole

Palle Bülow Hansen, faglærer/egu-koordinator,
Syddansk Erhvervsskole

Jane Vibeke Bentzen, egu-koordinator og uddannelses-
vejleder, UU Sjælland Syd

Jørgen Christensen, afdelingsleder, UU København.

Konsulent Annette Eriksen fra Team Consult
Development har bistået med procesledelse på
arbejdsseminar og med redigering af bidrag til
denne publikation.

God arbejdslyst

Undervisningsministeriet

Standardiserede egu-forløb

Hver gang en egu-plan bliver underskrevet, er det i princippet en ny, individuel uddannelse, som bliver oprettet. Det er en uddannelse, der er tilpasset til den enkelte unges forudsætninger, ønsker og behov. Siden etableringen af egu i 1993 har der været afviklet adskillige tusinde forløb. Ildsjæle i kommuner, produktionsskoler og erhvervsskoler har skabt kreative, fleksible og kombinerede uddannelsesforløb. Der er skabt spændende forløb for unge, forløb der er rettet mod beskæftigelsesmæssige niches og med merit til videre erhvervsuddannelse.

En central erfaring er imidlertid, at netop det individuelle og det fleksible i uddannelsen er både en styrke og en udfordring. Erfaringerne på egu-området peger på, at der med fordel kan ske et løft af egu-forløbene generelt, kombineret med en skærpet profil på de enkelte uddannelsesforløb.

Erfaringsgruppen peger herudover på gode erfaringer med en kombination af fælles, holdbaserede uddannelsesdele og tilpassede individuelle elementer sammen med et klart defineret uddannelsesmæssigt og erhvervsmæssigt sigte og ikke mindst med en solid vejledningsindsats.

Sådanne standardiserede egu-forløb vil langt hen ad vejen kunne indfri ønskerne om en skærpet profil og om en kombination af fælles og individuelle elementer i de unges forløb.

Egu

Egu er en forkortelse for erhvervsgrunduddannelse. Det er en kompetencegivende, individuelt tilrettelagt, praktisk orienteret vekselluddannelse, der er såvel beskæftigelsesrettet som rettet mod fortsat uddannelse. Praktikopholdene kombineres med fagligt relevante skoledele i et uddannelsesforløb på normalt to år, med mindst 20 og højst 40 skoleuger. Skoleelementerne hentes fra en række eksisterende uddannelser.

Målgruppen er unge under 30 år, der ikke er under uddannelse eller i beskæftigelse, og som ikke har forudsætninger for umiddelbart at gennemføre en anden kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Se links bagest/side 28 for yderligere information om egu.

“Et egu-forløb skal altid planlægges med det for øje, at målgruppen er unge, som ikke umiddelbart kan gennemføre en egentlig erhvervsuddannelse.”

Holdundervisning og individuelle hensyn

Standardiserede forløb er svære at sætte på formel. Alligevel er der en række elementer, der adskiller standardiserede forløb fra de individuelle forløb. Standardiserede forløb har alle et element af holdundervisning. Samtidig er det ofte lettere at kommunikere indholdet i og målet med de standardiserede forløb ud til virksomheder, forældre og unge. På mange måder har de standardiserede forløb derfor nogle ressourcemæssige fordele for uddannelsesstederne.

Standardiserede forløb ligner de individuelle forløb på vigtige punkter: Et egu-forløb skal altid planlægges med det for øje, at målgruppen er unge, som ikke umiddelbart kan gennemføre en egentlig erhvervsuddannelse. Det er også her vigtigt, at forløbet er praktisk og konkret tilrettelagt, og det skal også rumme individuelle hensyn.

Nedenfor har vi beskrevet en række af egenskaberne og fordelene ved de standardiserede forløb:

Tydligere erhvervsrettet profil med klar retning og identitet

”Hvad bliver jeg?”

Standardiserede egu-forløb har en klar beskæftigelsesprofil, så elever og virksomhederne kan se, hvad de går ind til. Mål og indhold i skole- og praktikdelene fremgår tydeligt, så det bliver klart for alle, hvordan de enkelte dele af uddannelsen støtter det overordnede mål med uddannelsen.

Denne beskæftigelsesprofilering gør det tydeligere, hvilken retning uddannelsen har og hvilket fagligt udbytte, der ligger i forløbet:

Bliver eleven lagermedhjælper, gartnermedhjælper eller børnemedhjælper?

En klarere profil styrker samtidig deltagerens selvforståelse som elev på en erhvervsrettet uddannelse, og på den måde kan profilen være positivt identitetsskabende.

Kombination af fælles og individuelle skoledele med retning og hensyn

”Hvad er der i?”

Profilen, målene, omfanget og indholdet på skoledele viser tydeligt, hvordan skoledele understøtter praktikforløbene. De konkrete mål tydeliggør, hvilken direkte uddannelseskompetence (og eventuel merit), egu-uddannelsen giver.

Det fremgår tydeligt, hvilke faglige eller almene moduler, der indgår. I de standardiserede forløb giver de holdbaserede, fælles moduler en klar retning for uddannelsen. Normeringen åbner samtidig for, at der kan etableres mindre hold med plads til særlige, individuelle elementer, som støtter den enkelte elev og dermed ofte også vil være en fordel for holdet.

I nogle tilfælde har netop brug af mindre hold styrket sammenholdet og samarbejde mellem eleverne om opgaverne, og den har givet plads til at støtte enkelte elever i eksempelvis brug af it-rygsækkens redskaber. Det er vigtigt at huske, at man netop i egu har mulighed for at inddrage moduler eller dele fra andre uddannelser, som særligt kan støtte det målrettede forløb. Det gælder blandt andet, når et teknisk orienteret forløb med fordel kan suppleres med merkantile elementer.

Tilhørsforhold til andre unge og netværksdannelse

”Du er elev, du i gang med en uddannelse!”

De standardiserede forløb har holdundervisning, og derigennem etableres netværk for og omkring de unge. Det kan ske ved, at en del af undervisningen foregår på stamhold, hvor de unge opnår både et tilhørsforhold til gruppen og en uddannelsesidentitet. Holdet kan på den måde udgøre en social base, ramme for læring og en støtte til den unges uddannelsesidentitet. Netværksdannelsen kan også støttes af aktiviteter ved siden af undervisning og praktik, det kan for eksempel være supplerende temaundervisning, lektiecafé, eller fælles fritidsaktiviteter.

Tre modeller for standardiserede forløb

I dette afsnit vil vi beskrive tre modeller for standardiserede egu-forløb sammen med eksempler på forløb, som enten er afprøvet eller er ved at blive etableret.

Model 1

Branchen

Branchen er et brancherettet egu-forløb med et lille antal beskæftigelsesprofiler, alle inden for samme branche. Skoledelen er ens for alle elever i dette forløb. Uddannelsesprofilen er meget tydelig, klar for alle og fælles for eleverne på forløbet.

Model 2

Erhvervsuddannelsesindgangen

Erhvervsuddannelsesindgangen tager fagligt afsæt i én erhvervsuddannelsesindgang. Den er bredere end Branchen, fordi den omfatter flere beskæftigelsesprofiler. Eleverne stykker selv deres eget skoleforløb sammen af moduler inden for erhvervsuddannelsen.

Model 3

Basen

Basen er den mest individuelle og brede model, den rummer i princippet et uendeligt antal individuelle beskæftigelsesprofiler. Det standardiserede element er "basen". Det er stamholdet, der er det gennemgående holdepunkt under hele forløbet.

Branchen

Beskæftigelsesprofil og kendetegn

Branchen er et holdforløb, som er målrettet til ét særligt brancheområde, det kan for eksempel være lager- og transportbranchen. Modellen vil typisk have flere beskæftigelsesprofiler (3-4), alle inden for samme branche.

Alle elever på forløbet har samme skoledel, der er en fælles, faglig temarække med en helhedsorienteret pædagogik. Eleverne møder få, gennemgående undervisere og vejledere, og der tages højde for målgruppens behov. Der kan eventuelt suppleres med individuelle tiltag.

Uddannelsesperspektiv

Tilrettelæggelsen af uddannelsesforløbet inden for et brancheområde gør, at der kan indlægges kompetencegivende elementer, som kan være direkte meritgivende i forhold til erhvervsuddannelserne på samme område. Det gælder også almene grundfag.

Tilrettelæggelse

Tilrettelæggelsen af forløbet tager udgangspunkt i en stamklasse med højst 18 deltagere. Stamklassen hører hjemme på erhvervsskolen. **Eleverne i stamklassen følges som hovedregel ad i skoleperioderne og er i individuelle praktikforløb i forskellige**

virksomheder. Praktikpladserne opdyrkes af eguvejlederne, det kan eventuelt ske i samarbejde med erhvervsskolen.

For at sikre en tryk og fagligt præget ramme har stamklassen et fast fagværksted, hvor den altovervejende del af undervisningen foregår. Det betyder, at undervisning og projekter kan foregå i en vekselvirkning mellem teori og praksis i samme lokale. Undervisningen kan tilrettelægges med korte fælles input eller oplæg til nye opgaver, før eleverne går i gang med det konkrete.

Ved den tætte kontakt i stamklassen med få tilknyttede lærere sikres en social dimension igennem forløbet. Stamklassen giver støtte til den individuelle og fælles identitet som uddannelsessøgende. Læringen er ikke kun faglig, den har i høj grad også fokus på almene og sociale elementer. Stamklassen holder for eksempel løbende klassemøder med en dagsorden og almene temaer, hvor eleverne er medansvarlige for afviklingen. Formen gør, at man kan håndtere nogle af de almene og mere personlige emner i en relevant sammenhæng.

Virksomhedsbesøg giver eleverne sigte på de konkrete mål og bringer samtidig skolen tættere på erhvervslevet. Skolen kan arrangere besøg på relevante virk-

somheder, men eleverne kan også selv tilrettelægge virksomhedsbesøg som en del af et tema.

Evalueringen af eleverne i forhold til uddannelsens mål sker løbende og afsluttende. Evalueringen foregår således som en del af den elevsamtale, der finder sted i hvert skoleforløb.

Der er et meget tæt parløb mellem vejleder og underviser om den enkelte elev på forløbet.

Metodeovervejelser

Undervisningsforløbet har både en faglig og en metodisk progression. De første skoleperioder har næsten udelukkende praktisk orienteret undervisning. I de senere perioder indbygges gradvist mere teori. Det sikrer, at alle bliver trykke og får gode oplevelser på skolen, så de gradvist efterhånden kan lære mere. Undervisningen er konkret, praktisk og afvekslende.

Forløbet er organiseret som miniprojekter med faglige temaer i stedet for fagdelt. I første skoleperiode er der i et vist omfang dobbelt lærerdækning. Det sker dels for at støtte læreprocessen for de uddannelsesuvante elever og dels af hensyn til sikkerhed på værkstedet eller lageret. Denne indsats trappes gradvist ned i løbet af forløbet.

Materialerne til undervisningen er hovedsageligt udviklet til målgruppen, men der trækkes – hvis muligt – også på eksisterende, støttende undervisningsmaterialer og hjælpemidler. Det kan for eksempel være diaspræsentationer, filmklip eller multimediemateriale beregnet til læsesvage til certifikatkurser.

Sammenhængen mellem skole og praktikdel sikres ved, at der i alle skoleperioder lægges op til de efterfølgende praktikperioder. Når man mødes på skolen igen, samles der op på erfaringer og læring ved hjælp af emner med relation til den gennemførte praktik. Samarbejdet mellem skole, virksomhed og vejledning sikres gennem praktikkontakt og besøg af vejlederen i praktikperioderne.

Målgruppen

Målgruppen har fællestræk som for eksempel negative skoleerfaringer eller vanskeligheder ved at sidde stille og at holde fokus i længere tid ad gangen. Dertil kommer forskellige individuelle udfordringer, fagligt og personligt.

Målgruppen motiveres som udgangspunkt af uddannelsens brancheretning og af det praktiske indhold i forløbet. Desuden indeholder forløbet attraktive certifikater, for eksempel truckcertifikat.

Eleverne kommer fra et stort opland og tiltrækkes af den faglige profil i uddannelsen samt af de gode erfaringer og mund-til-mund anbefalinger både blandt elever og vejledere.

Et eksempel på den brancherettede model

Syddansk Erhvervsskole og Elsesminde Odense Produktions-Højskole har udviklet egu-uddannelsen ”Servicemedarbejder – lager og transport” som et standardiseret forløb.

Rekrutteringen til dette forløb foregår fortrinsvis på afklarende forløb på Elsesminde Odense Produktions-Højskole, hvor der også arrangeres praktik og afprøvning af områder, inden der indgås en aftale om uddannelse.

Når uddannelsen starter på erhvervsskolen, er alle 16-18 deltagere igennem en visitationssamtale, som afdækker elevens kompetencer inden for de relevante områder. Det skal især afklares, om der er behov for særlig støtte og særlige aftaler for uddannelsesforløbet.

Forløbet er sammensat af 4 skoleperioder på henholdsvis 8, 8, 9 og 4 uger. Skoleperioderne er længere i begyndelsen af forløbet og afsluttes med et kort forløb for at gøre plads til lange, individuelle praktikforløb på arbejdspladsen i slutningen af uddannelsen.

Indholdet i uddannelsen er fagene dansk (herunder arbejde med CV og ansøgninger), naturfag, it, færdselslære, værktøjslære, lager og logistik, kørekortundervisning (B) samt gaffeltruckcertifikatundervisning.

Desuden er elementerne førstehjælp, brandbekæmpelse og færdselslære meritgivende i forhold til videreuddannelse. Kørekort og gaffeltruck er certifikatkurser.

Tilrettelæggelsen er tematisk, og skemaet for deltagerne er projektopdelt, ikke fagopdelt. Det betyder, at eleverne ikke skal forholde sig til skolefag, men til temaer og overskrifter, som hænger sammen med den praktiske hverdag i virksomheden og på skolen.

Forløbet på skolen har én gennemgående lærer, som sikrer sammenhæng i forløbet, og som kender alle eleverne. Herudover er der nogle få ekstra undervisere på forløbet.

De første skoleperioder har meget praktisk vægtning med fokus på processen. De sidste to skoleperioder har øget andel af teoretiske emner med fokus på produkt og resultat. I forløbet med lager/transport kan teorien for eksempel være lagerstyringssystemer.

Klassens time eller holdmøde er væsentligt for at sikre, at aktuelle temaer bliver taget op. Der lægges op til, at alt kan tages op, og der kan være besøg af vejledere eller forældre.

I hver skoleperiode gennemføres elevsamtaler med repræsentanter fra både erhvervsskolen og produktionskolen for at sikre trivsel og fremskridt for eleven.

Case: Anders – lagermedhjælper

Efter at være startet på erhvervsskolen flere gange og holdt op kort efter, var det gået op for Anders, at "det nok ikke blev til noget med den mekanikeruddannelse".

Han startede på en produktionsskole og oplevede her for første gang at falde ret godt til. Der var meget praktisk arbejde, og selv undervisningen i dansk gik rimeligt, fordi der blev brugt computer i undervisningen. Efter tre måneder kom han i praktik i en større virksomhed med et stort lager. Anders talte med sin vejleder om måske at få en uddannelse inden for lager. Erhvervsuddannelsen inden for lager havde Anders ikke mod på, og vejlederen nævnte egu.

En dag kom en lærer fra erhvervsskolen på besøg på produktionsskolen og snakkede med nogle af eleverne om egu-uddannelsen til lagermedhjælper. Selv om det virkede uoverskueligt at skulle på skole, besluttede Anders sig for at prøve, fordi læreren fortalte, at arbejdet på skolen var ret praktisk. Blandt andet handlede det om at lære at køre bil og truck.

Vejlederen og Anders snakkede med virksomheden om lønnen og muligheden for at gennemføre uddannelsen

her. De aftalte, at Anders skulle i endnu et praktikforløb hos virksomheden, og hvis det gik godt, uden fravær, så kunne de indgå en uddannelsesaftale.

Praktikken gik godt. Anders syntes endda, det var dejligt at komme tilbage til de andre på lageret, hvor stemningen blandt kollegerne var god.

Da Anders havde indgået uddannelsesaftalen, udarbejdede egu-vejlederen en uddannelsesplan for egu-forløbet, og så var Anders i gang med sin uddannelse med rigtig løn. Efter en periode i virksomheden kom egu-vejlederen med planen for den første skoleperiode. Anders kunne ikke rigtig overskue, hvordan han skulle komme frem og tilbage til skolen, men hans egu-vejleder fortalte, at han kunne følges med en anden dreng.

Første skoleforløb gik godt. Læreren var rigtig frisk, selvom nogle af drengene lavede en del ballade. Til et af holdmøderne snakkede de om problemet. Læreren forklarede, at hvis de skulle nå at lære alt det, de skulle og blive forberedt til både kørekort og truck, så skulle de arbejde lidt mere sammen om opgaverne – og kun holde pauser i pauserne.

Da Anders var tilbage på arbejdspladsen, var det lige ved at gå galt, for Anders gik hjem fra arbejde en dag og kom ikke tilbage næste dag, så arbejdsgiveren ringede til vejlederen. Først ville Anders ikke snakke med hende, men så fortalte han, at han var blevet rigtig sur og ked af det, fordi en af kollegaerne blev ved med at drille ham. Han havde haft så meget lyst til at stikke ham én, så han smuttede hjem i pausen i stedet.

Hans egu-vejleder tog med ham ud på arbejdspladsen næste dag. De fik talt med chefen og aftalt, at hvis det skulle ske igen, skulle han gå ind til ham. De snakkede også med den kollega, som havde drillet. Han sagde at det bare var for sjov, men at han nok skulle holde op.

Anders gennemførte sin uddannelse og fik både kørekort og truckbevis. Bagefter kunne han selv tage imod varer og scanne dem ind i systemet, når der kom leverancer. Chefen ville gerne beholde ham. Anders er glad for arbejdet, men har også tænkt på, om han engang kunne blive chauffør.

Erhvervsuddannelsesindgangen

I nogle områder af landet er det en udfordring at samle tilstrækkeligt mange elever med en praktik-aftale inden for en bestemt brancheretning. Alligevel vil man gerne oprette holdforløb med en tydelig kompetenceprofil og kompetencegivende elementer. Man kan derfor udbyde en model, hvor indholdet ligger inden for en af de 12 indgange, som erhvervsuddannelserne pt. er inddelt i.

Beskæftigelsesprofil og kendetegn

De erhvervs- og uddannelseskompetencegivende skolemoduler ligger inden for én erhvervsuddannelses-fællesindgang og har et overordnet tema eller en overordnet retning, det vil typisk være med et antal forskellige beskæftigelsesprofiler. Der kan være op til 8-10 profiler, og de kan være rettet mod flere forskellige uddannelser/brancher, som ligger inden for den samme erhvervsuddannelsesindgang.

Modellen har flere individuelle kendetegn end Branchen. **Erhvervsuddannelsesindgangen er for hver enkelt elev opbygget af en række faglige moduler som perler på en snor med mellemliggende praktikperioder.** Flere elever kan have samme forløb, men den enkelte elev stykker altid selv sit eget forløb sammen. De kompetencegivende moduler fra erhvervsuddannelsessystemet er tilrettelagt med hensyntagen til målgruppen. Den individuelle

virksomhedspraktik inden for brancherelevante områder bevares. Desuden styrkes gennemførelsen med individuelle støtteforanstaltninger, som for eksempel it-rygsæk, og en intensiv vejledningsindsats.

Uddannelseskompetence med perspektiv

Der arbejdes med at etablere egu-skolemoduler, som geografisk placeres centralt, så egu-elever fra et relativt stort opland kan deltage i skolemoduler sammen. Ofte vil der være fælles, kompetencegivende elementer i forhold til en fællesfaglig indgang på erhvervsskolen. Erhvervsskolen har en oplagt nøglerolle i denne model. Erfaringsgruppen peger på, at det er meget vigtigt, at modulerne bliver særligt tilpasset til målgruppen både undervisningsmæssigt og metodisk, til trods for at de ligner skolemodulerne på de ordinære EUD-forløb.

Tilrettelæggelsen

Det, der binder denne egu-model sammen, er erhvervsuddannelsesindgangen og de faglige skolemoduler, som indgår i den individuelle uddannelsesplan. Den faglige profil bliver skarpere af, at eleverne møder hinanden og deltager i de kompetencegivende egu-elementer, som gennemføres på erhvervsskolen. Det er dog samtidig væsentligt i modellen, at den enkelte uddannelsesplan har en klar og tydelig

“Da målgruppen typisk har svært ved ”almindelig skolebænk”, anbefales det, at holdene etableres med en noget reduceret holdstørrelse for at kunne sikre tilstrækkelig fleksibilitet.”

beskæftigelsesprofil, der er relateret til den enkelte elevs praktikvirksomhed.

For de enkelte elever vil forløbet typisk starte i virksomheden, når de har fået praktikplads. Uddannelsen designes præcist til den erhvervsmæssige niche hos arbejdsgiveren, og den sikres med uddannelseskompetencegivende elementer fra erhvervsuddannelses-systemet. Egu-eleverne starter således på deres uddannelse individuelt, og de faglige moduler lægges ind i deres individuelle planer. Derefter møder eleven de andre egu-elever (ofte på kryds og tværs) på skolemodulerne i uddannelsen.

Modellen er typisk velegnet i områder, hvor det er svært at etablere et helt hold med fælles erhvervsprofil og fælles startdato på uddannelsen. Forhåbningen er, at de profilerede (planlagte) egu-hold alligevel har så klar en profil, at de kan trække elever til fra et større opland. Tilrettelæggelsen af skolemodulerne med praktisk indhold er afgørende for, at eleverne oplever succes ved at lære noget. Dette kan medvirke til at overvinde eventuelle barrierer og fysiske og mentale afstande til skolen.

Det er afgørende, at samarbejdet mellem skoler og vejledere udbygges, så skolerne og faglærerne bliver rustet til bedre at kunne imødekomme egu-elevernes behov for afvekslende, praktisk orienteret undervisning og til at være forstående over for denne mål-

gruppe. Der bør foregå en overlevering fra vejleder til faglærer på erhvervsskolen med orientering om hver enkelt elev for at sikre, at erhvervsskolerne kan støtte den enkelte elev bedst muligt.

Metodeovervejelser

Erfaringsgruppen understreger, at vejlederen har en altafgørende rolle med at medvirke til at bygge bro mellem praktikophold og skoleophold. Det gælder især, hvis der er lang transportafstand til skolen. Hvis denne brobygning ikke finder sted, og hvis eleverne har negative forventninger til skole generelt, kan det give fravær eller frafald. Vejledere og lærere skal understrege vigtigheden af, at tilknyttede faglærere til modulerne er super positive og arbejder meget konkret og praktisk i deres undervisning. De skal samtidig være fleksible i deres måde at undervise på, så der kan skabes gode skoleoplevelser som afsæt for det videre forløb. Da målgruppen typisk har svært ved ”almindelig skolebænk”, anbefales det, at holdene etableres med en noget reduceret holdstørrelse for at kunne sikre tilstrækkelig fleksibilitet i tilrettelæggelsen af undervisningen. Desuden skal der være kontinuerlig kontakt til vejlederen, så den håndholdte, individuelle indsats sikres.

(Se desuden de metodiske overvejelser, som er beskrevet under Branchen).

Et eksempel på Erhvervsuddannelsesindgangen:

Erhvervsskolen Selandia i Slagelse har et standardiseret egu-forløb, hvor den overordnede overskrift for forløbet er den samme som fællesindgangen ”Dyr, Planter og Natur”. De kompetencegivende elementer giver merit til uddannelserne i denne indgang. Egu-erhvervsprofilerne i denne model ligger inden for det grønne: Medhjælperprofiler inden for landbrug (planter og dyr), gartneri (vækster) og eventuelt entreprenører (med lidt anlæg).

Med afsæt i ”Dyr, Planter og Natur” har eguvejlederne i samarbejde med Selandia beskrevet fire kompetencegivende moduler à 5 ugers varighed, som afvikles over en periode på et år.

Modulerne er: ”Sten og Fliser”, ”Redskaber og Maskiner”, ”Plantekendskab og Pleje” samt ”Pasning af dyr”. Disse moduler er kompetence- og meritgivende i forhold til grundforløbet på indgangen.

Den enkelte elev starter efter afklaringen med et individuelt forløb. Elevernes start på selve uddannelsen kan således foregå tidsmæssigt forskudt fra hinanden, og uddannelsen kan starte med praktik i virksomhederne. Når alle elever med erhvervs- og uddannelsesmål inden for brancheindgangen har indgået en aftale og gennemført det første praktikforløb, kan skolemodulerne starte. Skoleforløbene skal støtte den praktiske del af uddannelsen. Det betyder, at der kan være tale om individuelle mål for den enkelte, og at disse mål skal have fokus i skoleperioderne, fordi virksomhederne skønner, at det er vigtigt for den enkelte unge.

Case: Peter – gårdmedhjælper

Peter på 19 år har aldrig haft det godt med skolen og gik ud uden afsluttende folkeskoleeksamen. Siden har han haft arbejde i korte perioder og også deltaget i forskellige kommunale projekter.

Peter synes ikke om at være sammen med for mange mennesker på én gang, og han er ofte løbet ind i konflikter, når han har arbejdet sammen med andre, for eksempel på kommunens projekter. Efter et afklarende forløb på den lokale produktionsskole har Peter været i praktik flere steder. En afklarende praktik hos en lokal landmand overbeviste Peter om, at det ville være dejligt at arbejde udendørs. Egu-vejlederen hjalp ham med at indgå en uddannelsesaftale som gårdmedhjælper.

Egu-vejlederen og Peter har hos 3F undersøgt de overenskomstmæssige forhold på landbrugsområdet. Aftalen om løn som førsteårselev er på plads, og regnestykket bag den er gennemgået med både Peter og arbejdsgiveren.

Efter forløbet på produktionsskolen er Peter klar over, at han har brug for støtte til dansk og matematik. Sammen med vejlederen er han

kommet frem til, at hans niveau i matematik svarer til 4. klasse og i dansk til 5. klasse.

Matematikken er nødvendig, når der for eksempel skal ganges op på foder mængder eller beregnes foderenheder. Derfor lægges hverdagsmatematik ind i skoleugerne som specialpædagogisk støtte i dansk og regning. Undervisningen varetages af ungdomsskolens lærer, som Peter kender fra tidligere.

Egu-vejlederen melder Peter til eguforløbet "Dyr, Planter og Natur". Da Peter ser planen, undrer han sig over, at han skal lære om fliser. Vejlederen og arbejdsgiveren forklarer, at det vil være rigtigt godt at kunne noget om sten og fliser, så Peter kan lægge et lille stykke med fliser under leddet til kalvene, så det ikke bliver så pløret om efteråret og vinteren. Det er noget, ingen af de andre medarbejdere kender til, så det er en stor fordel, at Peter lærer det.

På skolen møder Peter andre eguelever. Nogle kommer fra andre byer og arbejder i virksomheder, som er helt anderledes end hans egen, det er for eksempel på et gartneri uden for byen og i kommunens by- og parkafdeling.

Selvom eleverne arbejder i forskellige virksomheder, kan de godt i fællesskab lære om de forskellige arbejdsfunktioner, og den fælles viden kan være god at have i baghånden.

Peter er heldig, for en af de andre kommer fra sammen by som ham, så de følges ad til skolen. Peter synes, det er godt at kunne mødes med de andre på skoleforløbene og høre, hvordan det går på deres arbejdspladser og også hygge sig sammen, selv om man skal lære noget.

Efter sin egu-uddannelse har Peter fået job hos landmanden, og han snakker om, at Peter måske skal på landbrugsskole. Peter har dog mest lyst til at arbejde praktisk.

Basen

Beskæftigelsesprofil og kendetegn

Model Basen er den, der minder mest om de tidligere, helt individualiserede egu-forløb. Den indeholder i princippet et uendeligt antal erhvervs- og uddannelsesmæssige profiler, dannet ud fra de enkelte elevers individuelle uddannelsesplaner. Beskæftigelsesprofilen skal derfor beskrives grundigt ud fra den niche, profilen retter sig imod, for at identitetsskabelsen og tydeligheden kan sikres i de enkelte uddannelser.

Modellen hedder Basen, fordi eleverne er tilknyttet et fast egu-hold (Basen) under hele forløbet. Basen skaber et gennemgående fundament og en sammenhæng for eleverne både personligt, socialt og uddannelsesmæssigt. Basen sikrer sammenhæng og netværk for eleverne og giver et godt socialt afsæt for uddannelsen, og samtidig har lærerne i de fælles timer mulighed for at tage almindelige emner og emner relateret til de faglige forløb op. Endelig skal Basen støtte elevernes uddannelsesidentitet og deres gennemførelse af uddannelsen.

Uddannelseskompetencegivende dele

De uddannelseskompetencegivende elementer i Basen er typisk individuelle og indgår i den enkeltes uddannelsesplan og i den enkeltes erhvervsretning og profil. Der indlægges almene, kompetencegivende

mål, for eksempel ved temaundervisning inden for dansk, samfundsfag eller arbejdsmarkedsforhold. De kompetencegivende elementer indgår i de fælles moduler og er en del af Basen.

Målgruppe

Erfaringsgruppen peger på, at specielt yngre egu-elever (som kommer direkte fra folkeskolen) har brug for en social base sammen med jævnaldrende. Derimod har ældre unge med mere livserfaring i højere grad brug for en base med netværk og temaer af mere specifik uddannelsesrettet karakter. For at kunne lave denne sondring mellem dele af målgruppen er man afhængig af et elevgrundlag af en vis størrelse. Til gengæld kan interesserne i gruppen branchemæssigt være bred.

Erfaringerne med forskellige typer af baser (i forbindelse med afvikling af egu-forløb) peger på, at det er vigtigt nøje at tilpasse form og aktiviteter i Basen til den konkrete gruppe af egu-elever.

Tilrettelæggelse og indhold

Basen som sammenhængende kraft kan bygges ind i uddannelsesforløbene på flere forskellige måder. Basen etableres oftest ved, at eleverne begynder deres uddannelse med et fælles modul af relativt kort varighed – fra to dage til to uger.

I det indledende modul fokuseres på at etablere et uddannelsesfællesskab med undervisningsmål og temaer inden for det almene, sociale og samfundsorienterede område. Der startes med fælles undervisning, hvor holdet og Basen etableres, og arbejdet med de fælles mål påbegyndes.

Temaerne på det fælles opstartsmodul skal være nærværende og relevante. De skal både berøre de unges situation i hverdagen og deres situation som elever på en uddannelse. Temaerne kan være løn, skat, ansættelsesvilkår, rettigheder og pligter på arbejdspladsen – eller det kan være indflydelse og demokrati på en direkte og konkret måde.

Undervisningen i Basen fortsættes i forskellig form i de perioder, hvor eleverne er i gang med deres fag-faglige moduler og virksomhedspraktik. **Her ligger undervisningen tidsmæssigt sidst på dagen, for eksempel en enkelt dag ugentligt, og har form af café med undervisningstemaer og vejledning.**

Strukturen og indholdet i Basen skal sikre et gennemgående tilhørsforhold (et sted) for eleverne og samtidig være med til at skabe den psykologiske kontrakt for den enkelte omkring hans eller hendes forløb. Eleverne skal opleve at være en del af et fællesskab og i gang med en uddannelse. Basens indhold kan desuden omfatte forskellige aktiviteter, som på forhånd er indlagt i egu-forløbet i den enkeltes uddannelsesplan og praktikaftale:

- a) Dag- eller uge-moduler med almen- eller socialfaglige temaer
- b) Fælles faglige kursusforløb, for eksempel førstehjælp eller brandbekæmpelse
- c) Klubaftener i Basen, fyraftensmøder eller

café, hvor almene elementer veksler med sociale, for eksempel fælles spisning eller sport

- d) De sociale medier som for eksempel Facebook-grupper kan styrke fællesskabet i perioder, hvor gruppens elever deltager i uddannelse på forskellige lokaliteter.

Metodeovervejelser

Undervisningen er konkret og praktisk. De temaer, som rummer de almene og samfundsorienterede mål, tilrettelægges, så temaerne er relevante for elever, som lige er startet på en uddannelse. Det kan være viden om løn og ansættelsesforhold relateret til deres uddannelse, eller privatøkonomi relateret til en hverdag som elev. Det kan også være temaer om kommunikation og adfærd, som handler om, hvordan man kan samarbejde på en god måde som medarbejder på en arbejdsplads og på skolen. Endvidere kan det være samfundsorienterede emner som arbejdsmarkedsforhold, samfundsvilkår og demokrati.

Erfaringsgruppen fremhæver, at de alment dannende elementer, som er skrevet ind i de fleste uddannelsesplaner, ofte forsvinder i egu-uddannelserne, fordi egu-uddannelserne traditionelt set er meget individuelle. Basen kan danne rum for en praktisk, fælles socialisering, som omfatter dannende processer og elementer. Dermed udgør Basen et supplement til den dannelse, som finder sted direkte på arbejdspladsen, i praktikforløbene.

Udbydere

Basens indledende modul kan etableres af alle de godkendte udbydere, men skal som hovedregel foregå i sammenhæng med Basens øvrige aktiviteter, sådan at eleverne har samme mødested, undervisere og vejledere igennem hele uddannelsesforløbet.

Eksempler på Basen

Haderslev Ungdomsskole har erfaring med en basemodell, altså en model for holdbaseret egu. Tanken er, at læring sker i fællesskab. Det betyder, at dannelseselementer og kulturskabende elementer er væsentlige dele af de fælles moduler. Dette læringsfællesskab understøtter identiteten hos eleverne ved en oplevelse af ”at de går på en ungdomsuddannelse”. Målgruppen for uddannelsen er unge med afsluttet undervisningspligt, primært 16-19 årige.

Forløbet i Haderslev kaldes EGU-klassen, og det ser således ud:

Skoleperioderne er 20 – 40 uger (omregnet til fuld tid), og den resterende del af ugerne (op til 2 år) er i praktik. Praktikken kan forlænges, så uddannelsens samlede længde bliver 3 år.

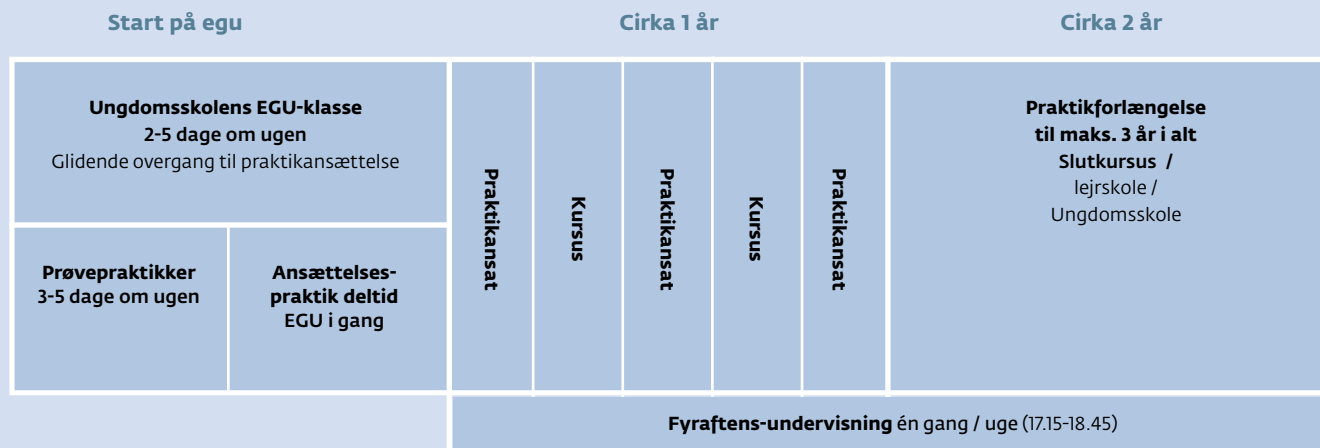
Selve egu-uddannelsen starter med en kombination af skoledag (i ungdomsskolen) og praktik.

Eksempler på uddannelser som afvikles under denne model er maskinfabrikmedarbejder og SOSU-/køkkenmedarbejder.

Skole/kursusuger tilrettelægges på erhvervsskolen med de fagmoduler, der er relevante i forhold til uddannelsens beskæftigelsesprofil og retning (teknisk skole/SOSU-skolen).

Andre eksempler på virksomheder, som indgår som egu-praktikværter i individuelle forløb, er detailhandelskæder, en entreprenør, en rengøringsvirksomhed, et ejendomsselskab og en sanitetsfabrik.

En model, som minder om Basen, er afprøvet i København, hvor der startes med et indledende modul på to uger. Målene i dette fælles modul er af almen og social karakter, idet det pædagogiske mål med modulet er at etablere holdet som en social ramme for læring. Desuden er det væsentligt for det indledende fælles forløb at støtte de personlige mål med uddannelsen. Det gøres med almene temaer, som er konkrete og tæt knyttede til det at starte på en uddannelse og være i et læreforhold på en arbejdsplads.

To cases:

Stine – mødemedhjælper

Stine har afsluttet 10. klasse. Det var et tværfagligt forløb, men da hun havde problemer med en noget ældre kæreste, havde hun stort fravær og fik ikke afsluttet med eksamen. Efter 10. klasse var Stine via ungdomsskolen i praktik i en børnehave. Hun afbrød selv forløbet efter tre uger, fordi hun blev sur på en af kollegaerne, som ikke talte pænt til hende.

Efter en periode startede Stine på produktionsskolen på køkkenlinjen. I starten havde hun meget fravær, men efter et par måneder og mange samtaler med vejlederen kom Stine ind i et godt forløb og fik mod på at lære mere inden for området. Stine ville bare ikke mere på skole, så vejlederen hjalp Stine i praktik i

kantinen på en lokal it- virksomhed. Da Stine efter praktikforløbet var til møde med arbejdsgiveren og vejlederen, talte de om, at Stine måske kunne uddanne sig til mødemedhjælper i virksomheden.

Stines egu-forløb begyndte med lønnet praktik. Efter to måneders praktik startede hun på et forløb på den lokale erhvervsskole sammen med et hold andre egu-elever. På forløbet fik de undervisning i almene fag, arbejdsmarkedsforhold og økonomi, men der var også plads til ture sammen med holdet, for eksempel til Christiansborg.

Efter at holdet havde været samlet de første to uger på skolen, gik eleverne tilbage til hver deres praktikplads.

Mens de var i praktik, mødtes med de med hinanden hver torsdag til fyraftensklub i den lokale ungdomsskole, hvor de talte om, hvordan det gik i praktikken, og om hvordan man klarer konflikter og andre ting på arbejdspladsen. Efter tre måneder i praktik startede Stine på hygiejnekursus og køkkenforløb, der er et tilberedningskursus med blandt andet beregning af opskrifter til kager.

En uge var hele holdet samlet til undervisning om brand, sikkerhed og førstehjælp. Heldigvis for Stine var der film til hjælp i undervisningen i førstehjælp, for hun har lidt svært ved læsning og stavning. Derfor fik hun støtteundervisning to timer om dagen, hvor hun arbejdede med de tekster, som hørte til undervisningen.

Ali – centermedhjælper

Ali gik på Stines hold. Han havde været i gang på handelsskolen flere gange, men var nødt til at droppe ud på grund af fravær. Det var også for svært, for ifølge Ali var "skole ikke rigtig mig". Til gengæld har Ali ved hjælp af sin egu-vejleder fået praktikplads i det lokale storcenter. Der har han indgået aftale om en egu-uddannelse til centermedhjælper. Ali har mange opgaver med at hjælpe butikkerne og har særlige opgaver både med at tage imod varer tidligt om morgenen og med at sørge for, at affald bliver sorteret og afhentet.

Ali har aftalt kursus om farligt affald og kundebetjening som led i sin uddannelse. Kursusugen med brand, sikkerhed og førstehjælp var også rigtig vigtig for Alis arbejde i centret. I fyraftensklubben med de andre egu-elever har de snakket om løn, økonomi og ferieregler. Ali vil gerne holde ferie i hele juli måned, og det har vejlederen hjulpet ham med at tale med arbejdsgiveren om. Ali går til dansk to gange om ugen i ungdomsskolen, og der arbejder han med nogle af alle de blanketter, der bliver brugt i centret. Han får også hjælp til skriftlig dansk, for når han skal skrive beskeder, vil han gerne have, at de er skrevet rigtigt.

De andre på egu-holdet har arbejde på helt forskellige arbejdspladser. Nogle gange er de sammen på kursusuger om nogle af emnerne, men andre gange ser Ali dem kun til fyraftensklubben. Alis uddannelse som centermedhjælper er hans helt egen, skræddersyede uddannelse. Han har gode chancer for at kunne fortsætte i jobbet, når uddannelsen er færdig. Han har desuden bevis for både dansk, sikkerhed og affaldshåndtering, så han kan uddanne sig videre.

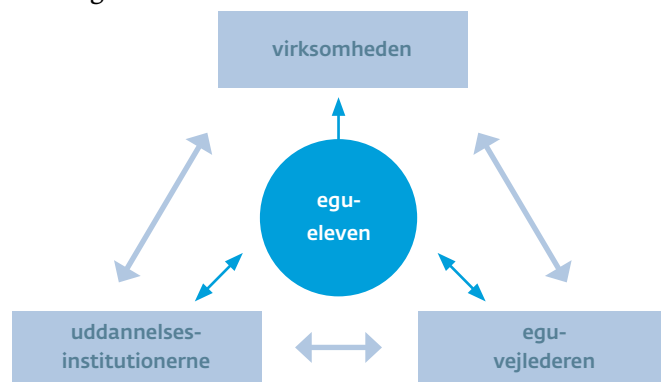

Aktører i tilrettelæggelsen af egu-forløb

Det tætte, forpligtende samarbejde mellem egu-vejledere i kommunerne, undervisere og planlæggere på uddannelsesinstitutionerne og ledere i virksomhederne er udgangspunktet for egu-forløbene. I de standardiserede forløb indgår alle tre parter - fuldstændigt som i de individuelle forløb - både i arbejdet med at finde nicheområder, hvor der er muligheder for uddannelse og beskæftigelse for de unge, og med at tilrettelægge og gennemføre uddannelsen.

Det giver derfor mening kort at gennemgå de enkelte aktørers rolle og samspillet mellem dem.

Modellen herunder illustrerer samarbejdet mellem aktørerne i tilrettelæggelse og gennemførelse af egu-forløb. De mørkeblå pile viser, at der naturligvis er dialog og samarbejde mellem eleven og alle tre parter under gennemførelsen af uddannelsesforløbet.

Virksomhederne er altafgørende

Praktikpladserne er nøglen til succesfulde, praktisk orienterede uddannelsesforløb. Egu-erfaringsgruppen peger entydigt på, at samarbejdet med virksomhederne om praktikpladserne er afgørende. **Når der er opbygget tillid og gode erfaringer med samarbejdet, kan man meget lettere håndtere, når noget ikke fungerer, og løse det i fællesskab.**

I virksomheden skal egu-vejlederen og praktikværten som udgangspunkt aftale konkret, hvilke arbejdsfunktioner den unge skal varetage, og inden for hvilke områder, der er behov for egu-eleven i virksomheden.

Denne analyse af, hvad eleverne skal arbejde med og skal kunne, indgår efterfølgende i planlægning af forløbet. Analysen munder ud i en beskæftigelsesprofil.

I dialogen med virksomheden skal præmisserne for gennemførelsen af uddannelsesforløbet gøres helt klart. Her aftales uddannelsens struktur, løn og ansættelsesvilkår i praktikforløbet og retningslinjer i forbindelse med skoleophold. Endelig skal det aftales, hvordan der holdes kontakt undervejs, og hvordan dialogen foregår, hvis der opstår uforudsete udfordringer, eller hvis der bliver behov for ekstra støtte til eleven.

“En stor del af egu-målgruppen har negative forventninger til skoleforløb, og erfaringsgruppen peger derfor på vigtigheden af, at undervisningen varetages af gennemgående lærere med forståelse og interesse for målgruppen.”

Uddannelsesinstitutionerne sikrer tydelig undervisning

Uddannelsesinstitutionernes opgave er at planlægge og tilrettelægge de rigtige uddannelsesmoduler i forløbet, så eleverne opnår de kompetencer, de skal bruge i job og eventuel videre uddannelse.

Er det for eksempel en egu-elev, der både skal kunne tage imod varer og klare den interne transport? Skal eleven desuden kunne træde til med pasning af telefon? I disse tilfælde kunne dele af indholdet i uddannelsen være indholdselementer eller moduler fra såvel lager som transport og kundeservice.

I tilrettelæggelsen skal det vurderes og besluttes, hvilke af uddannelsens dele, der kan være kompetencegivende, så eleverne eventuelt kan opnå merit i forbindelse med videre uddannelse efter endt egu.

Der skal også tages stilling til, hvordan undervisningen kan tilrettelægges konkret og praktisk, så den både kan kobles til de unges forudsætninger og være målrettet i forhold til uddannelsens mål og beskæftigelsesprofil.

En stor del af egu-målgruppen har negative forventninger til skoleforløb, og erfaringsgruppen peger derfor på vigtigheden af, at undervisningen

varetages af gennemgående lærere med forståelse og interesse for målgruppen. Desuden er undervisning i konkrete projekter og temaer en god idé, fordi det viser relevansen i skolemodulerne. **Lærerne skal være indstillet på, at dialogen med egu-vejlederne er en væsentlig del af opgaven.** Det er også væsentligt, at de vejledere og undervisere, som er de gennemgående personer omkring egu-eleverne, er indstillet på at justere tilrettelæggelsen i tæt samarbejde undervejs i forløbet.

Vejledningen sikrer processen

Egu-vejlederen er nøglepersonen i ethvert egu-forløb, og der stilles mange forskellige krav til vejlederen.

Den konkrete tilrettelæggelse af undervisningen handler både om undervisning og om vejledning. Vejlederen skal derfor tage stilling til, hvordan både vejledning og de individuelle dele af uddannelsen kan håndteres, så de støtter de unge i deres uddannelsesforløb.

Egu-vejlederen skal have en bred, faglig baggrund og pædagogisk erfaring med uddannelsesuvante elever samt stor empati og positiv tilgang til de unge og deres udfordringer. Det er samtidig nødvendigt med stor indsigt i arbejdsmarkedsforhold generelt. Med disse kompetencer kan egu-vejlederen være

medvirkende til at skabe og vedligeholde kontakter i virksomhederne og på uddannelsesinstitutionerne samt både medvirke til at designe de rette uddannelsesforløb og støtte den unge i gennemførelsen.

Hovedopgaven for vejlederen er den tætte kontakt til eleven under hele forløbet med nødvendig støtte til trivsel og udvikling. Det gælder lige fra perioden før den egentlige uddannelse starter – altså i den afklarende proces – til den evaluerende samtale efter endt uddannelse.

Egu-vejlederen har ansvar for det koordinerende arbejde og er løbende i kontakt med eleven på tværs af de institutioner, som varetager de enkelte dele af det samlede uddannelsesforløb. Det kan være på produktionsskolen, i ungdomsskolen eller på erhvervsskolen samt i praktikforløbet.

Eleven i centrum.

Som den lille model på side 21 viser, er egu-eleven omdrejningspunktet. Det er eleven, som skal være i centrum, tages vare på og løftes via det gode uddannelsesforløb. I de standardiserede egu-forløb, hvor undervisningen foregår på hold, skal det aftales, hvordan læreprocessen sker i fællesskabet, og hvordan der bedst muligt bliver taget de individuelle hensyn, som skal støtte elevens vej igennem uddannelsesforløbet.

Det viser erfaringerne

Erfaringsgruppen peger på – som beskrevet tidligere –, at samarbejdet mellem uddannelsens aktører lokalt er afgørende for gode forløb. Derudover er der erfaringsmæssigt en række faktorer, som har stor betydning for tilrettelæggelse og afvikling af gode, standardiserede egu-forløb, fordi de er med til at sikre succes og gennemførelse af uddannelsen.

Klarhed om rammer og præmisser

Rammerne og opgavefordelingen i uddannelsesforløbet skal være klare for alle. Klare linjer er vigtigt mellem virksomhed, elev, vejleder og de forskellige uddannelsesinstitutioner, der deltager i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af uddannelsesforløbet. Lønftalerne mellem virksomhed og elev skal være klare om økonomi, ansvar, forsikring og transport. Hvilken overenskomst indgår eleven under, og hvilken elevløn beregnes? Og hvordan er forsikringsforholdene, hvis der skulle ske uheld undervejs?

Uddannelsesplanen som gennemgående styringsredskab

I egu-uddannelsesplanen samles indhold og forløb for den unge, således at progressionen sikres i det toårige individuelle egu-forløb. Egu-uddannelsesplanen er både et dialog- og et styringsredskab i samarbejdet mellem elev, vejleder, praktikvært og uddannelsesinstitutioner om uddannelsen.

I planen indgår såvel de overordnede mål for uddannelsen som de konkrete delmål. Planen kan med fordel omfatte særlige opmærksomhedspunkter i forhold til elevens udviklingsproces på hvert enkelt element i uddannelsen.

Fælles sprog

I uddannelsesforløbet er det vigtigt at udvikle et fælles sprog om de vigtigste begreber. Det kan være med til at afstemme forventningerne for både lærer, virksomhed, vejleder og elev. Nogle egu-vejledere har gode erfaringer med at lave en egentlig skriftlig aftale med eleven om forventninger til samarbejdet i løbet af deres uddannelse.

Et eksempel

I en værkstedspraktik er et særligt opmærksomhedspunkt "elevens omgang med kolleger". Det handler om elevens evne til at videregive relevante informationer på en hensigtsmæssig måde og for eksempel kunne bede om hjælp, hvis kompetencerne ikke rækker.

“Kendskab til elevernes baggrund og forudsætninger er vigtigt for at kunne tilrettelægge et relevant forløb. Viden om egu-målgruppen generelt er en god ballast.”

Indsigt i elevernes forudsætninger

Kendskab til elevernes baggrund og forudsætninger er vigtigt for at kunne tilrettelægge et relevant forløb. Viden om egu-målgruppen generelt er en god ballast. Erfaringsgruppen peger på, at det foruden relationerne og de konkrete mål er vigtigt med tydelige, sikre og faste rammer.

For-forløb eller afklaringsforløb på eksempelvis produktionsskoler og vejledningsforløb i UU-regi øger kendskabet til den enkelte elevs forudsætninger. Det vil her vise sig, om en elev er fagligt svag i for eksempel matematik og regning og derfor har behov for specialpædagogisk støtte (SPS). Denne viden kan efter aftale med eleven videregives til de øvrige aktører i det

Tætte relationer og synlige mål

En række undersøgelser om frafald og fastholdelse peger på, at den personlige relation er væsentlig, og at man derfor bør skærpe fokus på den tætte personlige vejledning og opfølgning. Andre undersøgelser peger på, at det er vigtigt, at eleverne hele tiden kan se det konkrete mål med en given undervisning for at opnå og bevare lysten til uddannelse.

konkrete egu-forløb, for eksempel erhvervsskolen eller ungdomsskolen. Det vil også vise sig, om en læsesvag elev kunne drage nytte af en it-rygsæk, så de nødvendige aftaler om den sættes ind allerede fra starten af forløbet, så eleven støttes så godt som muligt. I nogle tilfælde vil det være en god ide at udarbejde en ressourceprofil på en elev. Profilen kan bruges som fælles redskab.

Pædagogisk-faglig kompetence og anerkendende tilgang

Erfaringsgruppen er enig om, at det er væsentligt at udvælge personer, som er engagerede i uddannelses-svage målgrupper til den gennemgående undervisning, vejledning og fastholdelse. Det har samtidig stor betydning, at de, der varetager undervisningen på egu-holderet, er en lille lærer/vejledergruppe, som kender de enkelte elever og er involverede i deres uddannelsesplaner.

De gennemgående personer bør tale sig frem til et fælles pædagogisk værdigrundlag, og de bør frem for alt have en anerkendende tilgang til eleverne.

Elevgruppen har som tidligere nævnt ofte dårlige erfaringer med at gå i skole, og nogle af eleverne har tillagt sig uheldige adfærdsmønstre. Derfor er det vigtigt, at læreren er i stand til med stor tålmodighed at skabe et læringsmiljø med klare rammer, rummelighed og plads til mange individuelle hensyn.

“Læreren bør have faglig kompetence til at formidle med begejstring og til engageret at gå foran og vise relevansen af det faglige stof.”

Læreren bør have faglig kompetence til at formidle med begejstring og til engageret at gå foran og vise relevansen af det faglige stof. Faglærernes solide erfaring og et fagligt overblik skal ifølge erfaringsgruppen sikre, at lærerne kan rumme, at eleverne arbejder ad forskellige veje frem til målene.

Pædagogisk miljø omkring egu-eleverne

Her er unge mennesker i gang med en ungdomsuddannelse. Dette signal skal vises tydeligt i miljøet omkring egu-eleverne både fysisk og mentalt.

De fysiske rammer for de fælles skoledele i uddannelsen skal være hyggelige og fagligt inspirerende, så de føles som et tilholdssted for eleverne. Der kan for eksempel være plakater på væggene med illustrationer fra de erhvervsområder, eleverne sigter imod, og modeller af redskaber, fagligt udstyr eller lignende kan være med til at signalere fagligheden i undervisningsrummet.

Om det pædagogiske miljø, som skal skabes omkring egu-eleverne, bruger eksperterne ordene *positivt, nærværende og fokus på samarbejde*. Det pædagogiske miljø opbygges fra starten ved at skabe et fælles sprog og fælles værdier i den gruppe, som planlægger og skal varetage undervisning og vejledning af de unge. Desuden vedligeholdes tonen og miljøet ved den anerkendende tilgang til de udfordringer, som dukker op undervejs, netop ved at have fokus på løsninger og muligheder hele tiden, både i samarbejdet om og i samspillet med de unge.

Vedholdende opbakning, støtte og samarbejde med de unge om at holde fast i deres uddannelse og læreproces er afgørende som vejledning i processen.

Overvejelser i planlægningen

Når vejledere går i gang med at tilrettelægge konkrete standardiserede egu-forløb, kan de med fordel drøfte og besvare nedenstående spørgsmål som led i arbejdet med at beskrive og tilrettelægge forløbene:

Beskæftigelsesprofil:

- Hvad munder uddannelsen ud i?
- Hvilke erhverv/brancheområder åbnes for eleven?
- Hvad bliver eleven efter uddannelsen? Hvilke faglige kompetencer opnås?
- Hvilke virksomheder er typisk aftagere/ samarbejdspartnere i et sådant forløb?

Uddannelsesperspektiv:

- Hvordan kan den unge gå videre i uddannelse?
- Hvilke kompetencegivende elementer indgår, og hvilke uddannelser giver de eventuelt merit til?

Indhold og tilrettelæggelse:

- Hvem står for hvilke dele i uddannelsesforløbet?
- Hvilke dele er fælles holdmoduler, og hvilke er individuelle?
- Hvilke mål er der for de enkelte dele af uddannelsesforløbet?
- Hvilke mål er der for skoledele og praktikdele i uddannelsen?

Målgruppeovervejelse:

- Hvilke forudsætninger har eleverne?
- Er der særlige dele af egu-målgruppen, som denne model er særlig velegnet til ud over den generelle egu-målgruppe?

- Hvordan afdækker vi elevernes individuelle forudsætninger konkret?
- Hvilke individuelle hensyn indarbejdes?

Metodeovervejelse:

- Hvilke arbejdsmetoder tager i særlig grad hensyn til elevernes forudsætninger, og hvordan indarbejder vi dem i de konkrete forløb?
- På hvilken måde tager disse metoder eller arbejdsformer højde for målgruppens kendetegn?
- Hvilke metoder er hensigtsmæssige for en målgruppe, som ikke er særlig positiv over for skolebænken? Hvordan tager vi højde for behovet for særlige individuelle hensyn og initiativer.
- Hvordan vil vi skabe en ramme, hvor der er plads til støtte til de unge, som for eksempel har brug for særlig støtte i matematik?
- Hvordan sikres fællesskabet på holdforløb som en konstruktiv ramme for læring?
- Hvilke supplerende, individuelle muligheder er der i forløbet?

Evaluerings:

- Hvordan sikrer vi, at eleverne arbejder i den rigtige retning og når målene?
- Hvordan vurderes deres niveau undervejs og ved afslutningen af forløbene?

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Hent mere viden

Hjemmeside om uddannelsen:
www.egu.dk

Erhvervsgrunduddannelsen:
www.uvm.dk

Vejledning om egu:
www.uvm.dk

Kommunernes Landsforenings side om egu:
www.kl.dk/egu

Lov og bekendtgørelse:
www.retsinformation.dk
www.retsinformation.dk

Undervisningsministeriet